

28 08 2024

PITANJE JAGNJET

Po podatkih rejcev in klavnic se v zadnjih letih v Sloveniji poraba jagnjetine povečuje. Da pa bi ta trend obdržali, moramo stremeti k temu, da na trg oddajamo meso primerno rejenih živali. Kajti novi potrošniki kaj hitro ugotovijo, da razmerje med mesom in kostmi pri slabo rejenih živalih ni v njihovo korist.

Za vzrejo kvalitetnih živali je ključnih več stvari, ena zelo pomembnih je pravilno izravnano obroko krmne. Pravilen izračun krmnega obroka nam poleg ostalih stvari zagotavlja dober dnevni prirast in boljšo ekonomiko reje.

Prvi pogoj za dobro priraščanje je primerna rojstna masa jagnjet, ki je odvisna od velikosti gnezd ter prehrane matere v zadnji tretjini brejosti. Na rojstno maso pa vpliva tudi spol in letni čas. Takoj po rojstvu je pomembno, da mladiči zaužijejo dovolj velike količine kolostruma, kar jim omogoči boljšo odpornost v začetnem obdobju življenja, saj le zdrave živali dobro priraščajo. Prav tako na dober prirast jagnjet vpliva tudi temperatura okolja (20-22 C°). Ob odstavitvi morajo biti prebavila jagnjet primerno razvita za prebavo krmne, ki jo bodo zaužili v nadaljnji fazi pitanja. To pa dosežemo z dodajanjem kvalitetne osnovne krmne in močne krmne že v času sesanja. Jagnjet ne odstavljamo od mleka ali mlečnih nadomestkov pred 45. dnevom starosti, ker prebavila še niso dovolj razvita za zadostno prebavo voluminozne krmne. Na novo krmo jagnjeta privajamo saj 7-10 dni.

Za dober prirast po odstavitvi polagamo izravnane obroke. Za sestavo primerne krmne obroka moramo poznati hranilne vrednosti posameznih komponent obroka. Predvsem osnovna krma je tista, na katero moramo polagati pozornost, saj je pomembna tako botanična sestava kot čas košnje in tehnologija spravila. Ti faktorji močno vplivajo na to, kako bogata bo krma z beljakovinami, maščobami, sladkorji ter ostalimi pomembnimi hranili.

Za optimalno in ekonomično sestavo krmne obroka je potrebno polagati pozornost na vsebnost surovih beljakovin (SB) v obroku, saj le te predstavljajo najdražjo komponento. Podatki v preglednici 2 so izračunani na podlagi analiz krmne, ki so bile narejene v okviru ukrepa KOPOP PS _DROP. Krma je razvrščena glede na vsebnost surovih beljakovin (SB) na kg suhe snovi (SS). Krma je razdeljena na krmo z manj kot 100g SB na kg/SS, krmo z 100 do 120g SB v ter krmo z vsebnostjo več kot 120g SB na kg SS. Večji delež analiz pridobljenih vzorcev krmne rejcev drobnice v Sloveniji, je bilo slabše kakovosti.

Telesna teža	Odstotek surovih beljakovin v obroku
<20 kg	16- 18%
20-40kg	14-16%
>40kg	11-12%

Preglednica 1: Prikazuje potrebe po surovih beljakovinah (SB) v obroku jagnjet v posameznem obdobju pitanja.

Vsebnost SB v osnovni krmi (g/kg suhe snovi)	Telesna teža (kg)	Osnovna krma (g)	Koruzna v zrnju (g)	Ječmen (g)	Sončnične tropine (g)	Sojine tropine (g)	Predviden povprečni prirast na dan za celotno obdobje pitanja (g)	Čas pitanja (15-45kg)
<100	15-20	510	90			110	150	
100-120	15-20	520		180	100		200	
>120	15-20	700	180		60		250	
<100	21-25	600	130			140	150	
100-120	21-25	680		180	30	60	200	
>120	21-25	830	230		70		250	
<100	26-30	670		170		160	150	
100-120	26-30	810		180		100	200	
>120	26-30	920	280		80		250	
<100	31-35	720	210			180	150	
100-120	31-35	850		120		120	200	
>120	31-35	980	330		80		250	
<100	36-40	760	240			180	150	
100-120	36-40	980	190		10	100	200	
>120	36-40	1020	360		80		250	
<100	41-45	770	270			180	150	180 dni
100-120	41-45	1010	190		50	60	200	150 dni
>120	41-45	1040	390		70		250	120 dni

Preglednica 2: Preglednica prikazuje informativni izračun potreb po količini in vrsti močne krme glede na hranljivost osnovne krme v posameznem obdobju pitanja. Vrsta močnih krmil je bila izbrana kot ena od možnosti glede na kvaliteto obstoječe osnovne krme. Za izračun optimalnega obroka za posamezno rejo pa je priporočeno, da se opravi analiza osnovne krme, ki se krmi na določenem kmetijskem gospodarstvu.

Dobro izravnani obrok pri pitanju jagnjet je pomemben tako za zdravje in dober prirast živali kot za ekonomičnost reje. Kot je razvidno in preglednice 2, pitanje jagnjet na visoke dnevne priraste pri slabi osnovni krmi ni upravičeno, saj je odstotek koncentratov v obroku prevelik in povzroča dodatno tveganje za samo zdravje živali. Izravnani obrok in optimalni prirast doprinese kar nekaj prednosti v reji:

- Preprečevanje anestrije in hitrejše ponovne obrejitve pri poliestričnih pasmah ovc.
- Lažje določanje termin za oddajo živali v zakol ali prodajo.
- Lažje načrtovanje izločanja slabo proizvodnih živali.
- Boljša tehnologija reje in bolj smotrna poraba prostora v hlevu.
- Lažje vzdrževanje ovc v primerni rejni kondiciji.
- Lažje načrtovanje količine potrebne krme za rejo.
- Krajši čas pitanja zmanjša zamaščevanje živali.
- Manjša poraba koncentratov.

Iz analiz osnovne krme je razvidno, da je še kar nekaj prostora za izboljšave pri pridelavi bolj kvalitetne krme, predvsem pri času košnje, saj je pri velikem številu analiziranih vzorcev čas košnje prepozen, kar se odraža na izgubi hranilnih snovi v osnovni krmi. Hkrati pa z boljšo tehnologijo pitanja doprinesemo tudi k varovanju okolja ter sami dobrobiti rejnih živali ter ohranjanju kulturne krajine.

Za optimiranje krmnih obrokov se lahko obrnete na javno službo kmetijskega svetovanja v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

Pripravili: člani strokovne skupine za rejo drobnice na KGZS